

[Arne Larsen.]

Dog, vi har i vort land set en udvikling, som anerkender arbejderens ret til at organisere sig, til at forhandle og slutte aftaler med modparten vedrørende løn- og arbejdsforhold. Vi har et sindrigt system af fagretlige regler, som jeg tidligere har været inde på, og disse er blevet opbygget gennem årene til løsning af interessekonflikter; men der er aldrig gjort det bitterste for at tage et alvorligt skridt til at forhindre konflikters opståen. Derfor vil kravet om medbestemmelse og medindflydelse på arbejdsprocessen og produktionen og på virksomhedsledelsen vokse, og man vil ikke kunne komme uden om at løse dette spørgsmål.

Der har været visse tilløb til en forbedring af det såkaldte klima på arbejdspladsen, idet også mange arbejdskøbere efterhånden er blevet klar over, at for at få den bedst mulige udnyttelse af produktionsapparatet er det nødvendigt at se på spørgsmålet om menneskets trivsel på arbejdspladsen. Derfor opstod tanken om samarbejdsudvalg, som gennemførtes i 1947. Disse samarbejdsudvalg har vel haft deres betydning, har betydet et og andet rundt omkring på arbejdspladserne, men alligevel har man lov at sige, at nogen absolut succes blev de ikke.

Aftalen af 1947 er ved at blive revideret, og en ny er nu ved at blive gennemført. Trods dens modernisering har jeg ikke så stor en tillid til, at disse samarbejdsudvalg vil få den helt afgørende betydning fremover. Det er stadig væk ejeren eller aktionærerne, der bestemmer over virksomhedens økonomi. Man kan diskutere toiletforhold, vaskekummer, cykelstativer, parkeringsproblemer og ventilation, og det skal da ikke underkendes, at sådanne spørgsmål har betydning, at de har noget at gøre med klimaet på arbejdspladsen; men spørgsmålet om produktionens tilrettelæggelse, om dens udvidelse, om investeringer, om overskuddets anvendelse og alt sådan noget er indtil videre tabu.

Den ny samarbejdsaftale har bl. a. til formål at fremme produktionens effektivitet og kvalitet. Dette kan gøres på mange måder. Nye såkaldt produktionsfremmende lønsystemer med arbejdstidsstudier, minutfaktorer, og hvad det alt sammen hedder, har fremmet produktionen, og her tror jeg at arbejderens på sin side har opfyldt for-

pligtelserne; men arbejderens ser stadig væk, at resultatet af hans forøgede arbejdsindsats for størstpartens vedkommende går i andres lommer. Skal man gøre noget effektivt for at løse klimaproblemerne, må man give arbejderens såvel medbestemmelsesret som andel i virksomhedens overskud.

Andre ærede ordførere har været inde på spørgsmålet om stat og kommune og forholdet her, og jeg finder, at det ville være ganske naturligt, om man fra regeringens side tog et initiativ for også på dette store arbejdsområde at få løst arbejdsklimaspørgsmålet, samarbejdsproblemerne.

Kan vi nå så langt, at kapital og arbejde bliver betragtet som to ligestillede parter, hvis betydning i produktionen værdsættes lige højt, og at de begge skal have ansvaret for produktionen og begge nyde frugterne af dette samarbejde, tror jeg, at vi kunne løse mange af arbejdspladsernes problemer på en tilfredsstillende måde; så tror jeg på en forstærket og øget produktion, på en rigere og menneskeligere tilværelse på arbejdspladsen, og så tror jeg også, at arbejderens, funktionærens og kapitalindehaverens vil kunne finde sammen i et meget frugtbart samarbejde til gavn ikke alene for dem selv, men også for samfundet som helhed.

Med disse principielle bemærkninger vil jeg varmt anbefale det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Rimstad: Det forslag til folketingsbeslutning, som her er fremsat af det radikale venstre, og hvorefter der altså skal ned sættes en kommission til undersøgelse af arbejdspladsernes problemer, forekommer ikke rigtig gennemtænkt.

For det første bør man principielt næppe fra politisk side gribe ind i en udvikling, der efter alt at dømme er på den rigtige vej. Jeg tror, at de allerfleste, der har kendskab til problemstillingen på arbejdspladserne, med mig vil være enige i, at forståelsen mellem arbejdsmarkedets to parter, både generelt og hvad de enkelte virksomheder angår, er i god og sund vækst. Det er en udvikling, som jeg personlig hilser med stor glæde, og som i meget høj grad har bidraget til det gode eksportproduktionsresultat, som socialdemokratiets finanslovsordfører, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen, i går under finanslovdebatten udtalte sig så rosende om.